

Loge Open Paradigma

Nieuwsbrief 22: maart – april 2022

Colofon

Tweemaandelijke nieuwsbrief.

Loge Open Paradigma, Milisstraat 22,
2018 Antwerpen.

Website: www.openparadigma.org

Facebook: <https://www.facebook.com/Loge-Open-Paradigma-Theosofische-Vereniging-1599627713631244>

Verantwoordelijke uitgever: Christian Vandekerkhove
p/a Milisstraat 22 – 2018 Antwerpen

Loge Open Paradigma is een afdeling van de
Belgische Theosofische Vereniging vzw, Geuzenplein
8, 1000 Brussel. Website: www.ts-belgium.be
Mail: info@ts-belgium.be

De drie Antwerpse Loges van de
Belgische Theosofische Vereniging:

Loge Open Paradigma:

open.paradigma@gmail.com

Loge Witte Lotus:

loge.witte.lotus@ts-belgium.be

Loge Antwerpen:

loge.antwerpen@ts-belgium.be

Loge Open Paradigma draagt de kenmerken van het *open paradigma* doorheen al haar activiteiten.

Onze doelstellingen geven wij vorm in voordrachten, cursussen, studieklassen, studiegroepen, rondleidingen en vieringen.

Vertrekkende vanuit de wortels van de Theosofische Vereniging bouwen alle leden mee aan het verwezenlijken van een open en dynamisch bezielde Loge.

We hopen jullie dan ook hartelijk te mogen verwelkomen gedurende een van onze aangeboden activiteiten.

Namens de stichters, bezielers en leden van LOP, hartelijk welkom!
Christian, Lieve en Diane

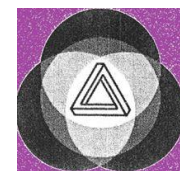

De drie doelstellingen van de Theosofische Vereniging

1. Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.
2. Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdiensten, wijsbegeerte en wetenschap.
3. Het onderzoeken van de onverklaarde wetten van de natuur en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

De Theosofische Vereniging streeft voor haar leden een volledige vrijheid van denken na. Instemming met bovenstaande drie doelstellingen is een voorwaarde tot lidmaatschap.

De doelstellingen van Loge Open Paradigma

1. Het onzichtbare zichtbaar te maken!
2. Een studie te maken van een aantal zaken die door de wetenschap worden weerlegd, terwijl ze ons mensbeeld en onze gezondheid ontzettend veel ten goede zouden kunnen komen!
3. Controversiële wetenschappers en hun werk - Wetenschappelijke methodes om het onzichtbare zichtbaar te maken - Paradigmaverruimende theorieën - Nieuwe verklaringen voor oude feiten - Alles wat de energieën in de mens aanbelangt.

Praktische info LOP

Bijeenkomsten: Milisstraat 22, 2018 Antwerpen

Secretariaat: G. de Pélichylei 22, 2970 's-Gravenwezel

Voor alle informatie: open.paradigma@gmail.com
loge.open.paradigma@ts-belgium.be

Deelname in de kosten activiteiten:

Zondagvoordrachten en werkgroepen: leden: €3, niet leden: €7

Thema-avonden: leden: vrijwillige bijdrage voor sociale en educatieve projecten van Adyar; niet leden: €3

Bescherming Persoonsgegevens: Alle informatie betreffende de Wet op de Privacy en de persoonsgegevens is te bekomen via mail: info@ts-belgium.be of per brief, gericht aan de Belgische Theosofische Vereniging vzw, t.a.v. Sabine Van Osta, Geuzenplein 8, 1000 Brussel".

Voordrachten LOP maart - april 2022

Leven na de dood en Reïncarnatie volgens de Theosofie en andere stromingen (Christian Vandekerkhove)

Zondag 13 maart van 11u tot 13u

Locatie: Loge Open Paradigma, Milisstraat 22, 2018 Antwerpen

Ieder wordt in zijn leven met de dood geconfronteerd. Het overlijden van familieleden of ook huisdieren laat ons even stilstaan bij de dood en wat eventueel daarna komt. De meningen hierover zijn heel verschillend en vaak ronduit tegenstrijdig. Sommigen zijn overtuigd dat de dood gewoon het einde is, terwijl anderen even overtuigd zijn dat dit slechts het begin is van iets anders. Velen zeggen dat ze het niet weten of zelfs dat je het gewoon niet kunt weten, want niemand is toch ooit teruggekomen?... Vandaag staan we even stil bij een aantal visies over de dood en daarna. *Wat zegt de Theosofie, het Spiritisme, de Wetenschap, de Parapsychologie, enz.? Zijn er zekerheden of zelfs maar aanwijzingen van iets na de dood?*

10 april: geen voordracht wegens Palmzondag

Thema-avonden maart – april 2022

Dinsdag van 19u45 tot 21u45 o.l.v. Christian Vandekerkhove en Lieve Vissers

8	maart	2022	Marcus Aurelius of Ethiek in het Dagelijks Leven	Christian Vandekerkhove
22	maart	2022	Aryel Sanat: het innerlijke leven van Krishnamurti	Christian Vandekerkhove
12	april	2022	Marcus Aurelius of Ethiek in het Dagelijks Leven	Christian Vandekerkhove
26	april	2022	Aryel Sanat: het innerlijke leven van Krishnamurti	Christian Vandekerkhove

De deuren voor de Thema-avonden gaan open om 19u45.

Stipt om 20u starten we met onze studiekلاس tot 21u15.

Er is gelegenheid om na te mijmeren tot 21u45.

Marcus Aurelius of Ethiek in het Dagelijks Leven

Wat heeft een Romeinse keizer uit de 2de eeuw ons nu nog te bieden?

De ideeën van Marcus Aurelius, gebaseerd op de Stoïcijnse leer, zijn tijdloos. Wat ook je levensbeschouwing is, hij biedt je een gouden handleiding om "juist" en "evenwichtig" te leven, wat er ook moge gebeuren.

Aryel Sanat: Het innerlijke leven van Krishnamurti

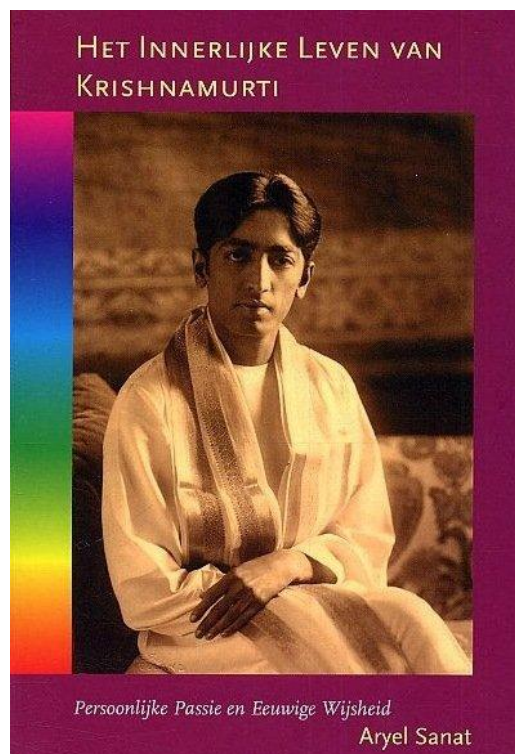
In deze groep lezen en bespreken we het boek van Professor Aryel Sanat over het Innerlijke Leven van Krishnamurti.

In tegenstelling tot wat vaak wordt gezegd, is Krishnamurti steeds trouw gebleven aan zijn spirituele ervaringen.

Ook het bestaan van de Meesters heeft hij nooit ontkend.

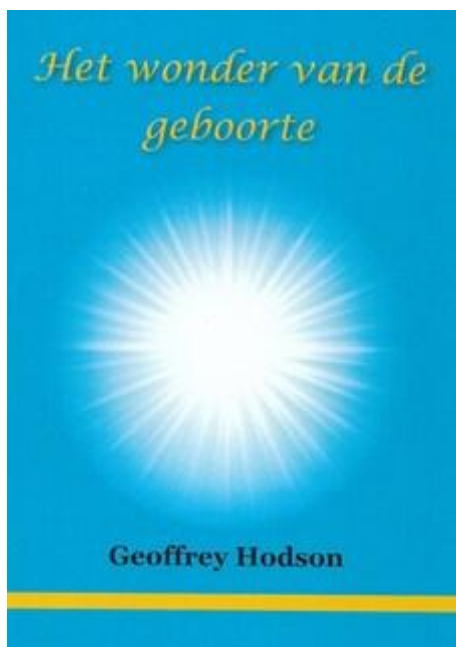

Aryel Sanat

Extra muros activiteit: Latente vermogens in de mens - 2 april 2022

Voordracht in ITC Naarden

Spreker: Christian Vandekerkhove
 Onderwerp: Het wonder van de geboorte naar Geoffrey Hodson
 Wanneer: 2 april 2022
 Waar: Besant Hall, Meentweg 9, 1411 GR Naarden

Voor verdere info: Internationaal Theosofisch Centrum Naarden:

<https://www.itcnaarden.org/event/het-leven-na-de-dood/>

Op bovenstaande link kan u het inschrijfformulier downloaden.

Frans Wittemans, of de geschiedenis van de geschiedschrijver der Rozenkruisers

Deel 2: Wittemans, hoogtepunten uit zijn leven en werk

Frans Wittemans als Martinist

Wittemans heeft zowel Dr. Gérard Encausse (Papus) gekend als diens zoon, Dr. Philippe Encausse, beiden in hun resp. tijd hoofd van de Martinistenorde.

Met Chaboseau had hij een relatie per brief.

Voor zover mij bekend, deed Wittemans zijn eerste stappen op het esoterische pad via het occultisme van Papus. Hij had immers de voordracht van Papus over gelaatkunde bijgewoond in de "Cercle Artistique" in Antwerpen in 1892.

Hij vertelt dat deze voordracht veel indruk op hem heeft gemaakt. Ze heeft mede zijn oriëntatie naar het spirituele en het paranormale bepaald.

Dr. Gérard Encausse (Papus)

De Franse occultist Papus, pseudoniem voor Dr. Gérard Encausse, had in Frankrijk verschillende bewegingen gesticht, waaronder de Martinistenorde voor het spirituele werk en een soort esoterische universiteit, de *Groupe Indépendant des Hautes Etudes Esotériques* (vert. Onafhankelijke groep voor de hogere esoterische studies) in Parijs.

Deze studievereniging had ook een afdeling in België.

Nadat de verantwoordelijke, die we uit de tijdschriften van die tijd kennen onder zijn pseudoniem *Vurgey*, ontslag had genomen, werd door zijn opvolger, Ridder de Selliers de Moranville, in 1893 aan Ridder Le Clément de Saint-Marcq opdracht gegeven een Antwerpse tak op te richten.

Naast de reeds bestaande takken KUMRIS en POLLUX in Brussel en Luik, was er nu de Antwerpse VISCUM.

Viscum is de Latijnse naam voor maretak, het symbool van het eeuwig leven bij de Druïden.

Vanaf 1895 werd Wittemans lid van Viscum.

* *
*

Deze groep kwam om de veertien dagen samen voor gezamenlijke studie en lezingen.

Wittemans werd al spoedig tot secretaris benoemd.

Hier hield hij een van zijn eerste, zonet zijn allereerste publieke voordracht over een esoterisch onderwerp. Het ging over juffrouw Couesdon, een ophefmakende helderziende uit Parijs.

Het rapport over het werkingsjaar 1895-96 beslaat 60 pagina's met verslagen over de activiteiten van de groep. Naast een receptie ter ere van de esoterische auteur Jules Bois, wordt voornamelijk het onderzoek besproken van hun doorlopende studiegroep over transcendente psychologie.

Viscum kreeg in haar schoot uiteindelijk een Martinistenloge, die dezelfde naam droeg.

Jules Bois

Het Viscumavontuur van Wittemans zou echter niet lang duren.

Een dame had aan zijn vader verteld dat hij zich met spiritisme bezighield en dat hij dus *verloren* was.

Zijn vader beval hem formeel deze groep te verlaten. Hij gehoorzaamde. We zitten nu in 1897.

In stilte studeerde hij echter verder wat hij bij Viscum was begonnen: de Franse occulte traditie en de kabbala.

Hij zou Papus steeds als zijn meerdere in het occultisme blijven beschouwen.

Anderzijds acht hij de moderne Rozenkruisers- en theosofische werken hoger, of beter gezegd, van hoger niveau dan werken van Papus.

Hij vergelijkt hiervoor Papus' *Traité élémentaire de science occulte* met *De Oude Wijsheid* van Annie Besant, de *Grondbeginselen der Theosofie* van Jinarajadasa en de *Cosmologie der Rozenkruisers* van Max Heindel.

Hoewel actief in de Theosofische Vereniging (zie infra) bleef Wittemans het Martinisme trouw.

Intiem bevriend met het echtpaar Emile Ehlers, Soeverein Afgevaardigde voor de Martinistenorde voor België, werd hij door Ehlers mondeling benoemd als zijn opvolger.

Ehlers overleed op 67-jarige leeftijd in de kerstnacht 1953 en de Orde in Parijs benoemde Gustave Lambert Brahy, een gemeenschappelijke vriend, als officiële opvolger.

Wittemans kende zijn wereld en maakte hier geen bezwaar tegen. Integendeel stuurde hij Gustave Lambert Brahy felicitaties voor zijn benoeming en ging er mee in dialoog voor verdere projecten.

Gustave Lambert Brahy

Op dat moment waren er nog slechts een twintigtal leden van de Martinistenorde in België en Wittemans probeerde hier samen met Brahy nieuw leven in te blazen. Brahy zou hiertoe naar buiten toe werken en Wittemans zou zijn (hoge) bescherming geven.

In 1954 woonde Wittemans een bijeenkomst bij van de Martinisten in Londen, waar hij zelf een voordracht gaf over het ontstaan en de geschiedenis van de Martinistenorde.

Hiervoor heeft hij zich voornamelijk gebaseerd op het boek dat Philippe Encausse over zijn vader had geschreven¹.

Voor Emile Ehlers schreef hij een overlijdensbericht in L'Initiation².

In een brief aan Philippe Encausse³ getuigt Wittemans uiteindelijk aan Dr. Philippe Encausse zijn trouw aan het Martinisme met volgende bewoordingen: "*Ik beëindig (deze brief) met de verzekering van al mijn trouw aan onze Orde, het eerste occulte genootschap waarin ik werd ingewijd.*"

Frans Wittemans als Theosoof

In de 19de eeuw kwamen de Antwerpse theosofen samen in Nederland in de Dutch-Belgian Section van de Theosofische Vereniging. In 1899 werd een eerste Loge in Antwerpen opgericht, de *Antwerp Lodge*, die nog steeds actief is. De leden van het eerste uur kwamen vooral uit het kunstmilieu. In 1910 werd een tweede Antwerpse Loge opgericht, de *Branche Persévérance* (Tak Volharding), waarvan de meeste leden Engelstalig waren. De stichtend voorzitter, Frans Van Halle, was kunstschilder. Medelid Alphonse Strijmans, was beeldhouwer en astroloog.

Enkele jaren later werd de voorzitter overgeplaatst naar Congo en verzocht hij Wittemans de leiding over te nemen. Deze zou zich gedurende een halve eeuw van deze taak kwijten tot zijn dood in 1963.

Deze theosofische tak was bedoeld voor alle geïnteresseerden in Antwerpen die geen Nederlands spraken, maar in praktijk was de voertaal meestal Nederlands en Frans. Deze tak zou blijven bestaan tot zijn dood in 1963.

Persévérance draaide bijna uitsluitend rond de persoon van Wittemans, omwille van zijn sterke en charismatische persoonlijkheid, zijn leiderschap en niet te vergeten zijn zeer uitgebreid, internationaal netwerk. Hij had zich een vaste kring aan getrouwen rond zijn persoon weten te scharen, die hem overal volgden. Op zich is dit al een grote prestatie, als we bedenken dat het grootste gedeelte van het bestaan van deze tak drie theosofische loges van de TV naast elkaar in Antwerpen actief waren.

Deze loges onderhielden overigens een vriendschappelijk contact.

Getuige hiervan, is het feit dat rond Nieuwjaar 1912 ter vervanging van de lokalen in de Vinkenstraat en de Provinciestraat, het nieuwe lokaal werd ingehuldigd op de Antwerpse Groenplaats, door Armand Maclot en Frans Wittemans tezamen.

Armand Maclot

We weten dat Maclot aan het hoofd stond van de andere twee loges, zodat ze uiteindelijk alledrie officieel waren vertegenwoordigd.

Het is niet bekend of de loge Persévérance tijdens de Eerste Wereldoorlog actief was, aangezien Wittemans toen bij de familie van zijn moeder in Nederland verbleef. Hier zou hij zijn beroemde werk over de Rozenkruisers schrijven⁴.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Persévérance echter de enige Belgische theosofische loge die met haar bijeenkomsten doorging. Er werden onder meer groepsmeditaties voor de vrede gehouden.

Zoals gezegd, waren er tijdens het 50 jaar lang bestaan van Persévérance in Antwerpen 3 loges van de Theosofische Vereniging parallel actief, maar geen van de andere twee had dezelfde internationale uitstraling als deze.

Dit komt niet enkel door de bijzondere persoonlijkheid van Wittemans, maar ook door zijn taak als bruggenbouwer tussen zo veel, schijnbaar tegenstrijdige bewegingen.

Zo was hij persoonlijk bevriend met Annie Besant, Jiddu Krishnamurti, George Arundale, Alice Bailey en vele anderen. Besant en Arundale introduceerden hem in minstens drie verschillende spirituele bewegingen:

- De Orde van de Ster van het Oosten
- De Gilde van de Mysteriën van God

(die werden opgericht door de geestelijken Scott, Moncrief en Pigeott).

In mijn Wikipedia-artikel over dit onderwerp heb ik *Broederschap* van de *Mysteriën van God* geschreven. Beide benamingen worden aangetroffen.

-De Orde van de Tempel van het Rozenkruis (die opgericht was door Annie Besant, Mevr. Russak en Mgr. Wedgwood, toen Voorzittend Bisschop van de Vrij-Katholieke Kerk).

Onder het bestuur van Wittemans werden tal van prominenten van de verschillende spirituele bewegingen uit binnen- en buitenland in de Antwerpse theosofische kringen binnengehaald en er ontstond een soort syncretistische subcultuur rond zijn persoon.

Ik durf zelfs stellen dat Wittemans een reeks barrières heeft gesloopt die bestonden tussen theosofen, Rozenkruisers, vrijmetselarij, de vegetarische beweging, de vrouwenbeweging, de arbeidersbeweging en nog vele andere.

Frans Wittemans als Rozenkruiser

Het is niet bekend wat zijn eerste stappen zijn geweest in de wereld van het Rozenkruis.

De Antroposofische beweging van Rudolf Steiner, die toch een rol heeft gespeeld in het bekendmaken van het Rozenkruis in onze streken, was nog lang niet geboren en de belangstelling voor dit onderwerp was gering.

Wel weten we dat Wittemans contacten had met Papus, die samen met Stanislas de Guaita aan het hoofd stond van het *Kabbalistische Rozenkruis*, zowel als met Sar Joséphin Péladan, stichter van het *Katholieke Rozenkruis*.

Joséphin Péladan

Overigens kreeg Péladan tijdens zijn Belgische lezingentour in België, meer dan 600 luisteraars, toen hij Antwerpen aandeed.

Vast staat, dat Wittemans gedurende zijn verblijf in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn bekende boek schreef over de Geschiedenis der Rozenkruisers.

Dit boek zou pas in 1919 verschijnen. Er verschenen al spoedig Franse en Engelse vertalingen.

Gedurende vele jaren was Wittemans bevriend met Hélène Van Snick, leidende figuur in de Rosicrucian Fellowship in de provincie Antwerpen.

Deze beweging was in 1909 gestart in de Verenigde Staten door Max Heindel (pseudoniem voor Carl Louis von Grasshoff (1865-1919)). Wittemans had echter ook goede banden met het rivaliserende AMORC, gesticht in New York in 1915.

In de eerste plaats met haar stichter en eerste Imperator, Harvey Spencer Lewis (1883-1939).

Het woord *rivaliserend* gebruik ik niet lichtzinnig.

Het volstaat te lezen wat Spencer Lewis, de stichter van AMORC, over de broederschap van Max Heindel schrijft in zijn geschiedenis van de beweging.

Net zoals Wittemans wens ik me volledig buiten deze polemiek te houden en ik hoop dat de strijdende partijen elkaar ooit de hand zullen reiken.

Frans Wittemans was bevriend met een aantal mensen die een belangrijke stempel zouden drukken op het initiatieke landschap van Europa en de wereld.

Een van hen was de Brusselse advocaat Jean Mallinger (1904-1982), initiatiek gekend als Sar Elgim.

Mallinger nu, was bevriend met Emile Dantine (1884-1969).

Deze erudiet was archivaris van de stad Hoi, maar was discreet bevriend met de meeste leiders van niet-reguliere initiatieke bewegingen in Europa.

Voor zijn initiatieke publicaties voegde hij een tweede "n" toe aan zijn naam, om goed het onderscheid te maken tussen de profaan Dantine en de esotericus Dantine of Sar Hieronymus.

Het was overigens Dantine die de titel *Sar* van Péladan had gekregen en hem dan verder onder zijn vrienden doorgaf.

Ik herinner er aan dat Péladan zichzelf tot Sar had gekroond! Inmiddels is de titel van Sar gekoppeld aan de vierde graad van bepaalde orden van Pythagoreërs.

Op 14 augustus 1934 werd in Brussel tussen de Rozenkruiser Dantine, de Pythagoreër Mallinger, Victor Blanchard (Martinisme en Gnostische Kerk) en anderen de FUDOSI opgericht.

Logo Fudosi

Mallinger vertegenwoordigde bovendien de Vrijmetselaarsritus van Memphis-Misraïm en het Belgische Universitaire Rozenkruis. Wie in de schaduw is gebleven, maar een rol zou spelen met verstreckende gevolgen, is Frans Wittemans.

Hij had namelijk Mallinger geadviseerd Spencer Lewis bij de FUDOSI te betrekken en op 11 januari 1933 contacteerde Mallinger Spencer Lewis.

Harvey Spencer Lewis

Wat was nu die FUDOSI?

Het is een acroniem dat voluit betekent: Federatio Universalis Dirigens Ordines Societatesque Initiationes of Universele Federatie van Initiatiekie Ordes en Verenigingen.

De bedoeling was een wederzijdse erkenning te verkrijgen tussen een aantal ordes en genootschappen, of anders gezegd: elkaar als "de ware" in zijn resp. strekking te erkennen, met uitsluiting van de andere.

Dit was voor AMORC een goede zaak, omdat er inzake Rozenkruisersverenigingen heel wat concurrentie op de markt was.

Na de Tweede Wereldoorlog waren er in de wereld meer dan 100 verschillende Rozenkruisersstrekkingen, waarvan velen er aanspraak op maakten de echte opvolgers te zijn van de oude Rozenkruisers.

Tot op de dag van vandaag beroepen veel leden van AMORC zich op de erkenning door de FUDOSI om te zeggen dat hun Orde het ware Rozenkruis vertegenwoordigt.

Meestal hebben ze er geen flauw idee van dat ze deze erkenning aan Frans Wittemans te danken hebben!

De FUDOSI was overigens niet de enige federatie van initiatieke bewegingen.

Reeds in zijn tijd had Papus al een poging gedaan om iets dergelijks op te richten, doch zonder al te veel resultaat.

Enkele jaren na de oprichting van de FUDOSI ontstond een tegenbeweging, voornamelijk door ordes en verenigingen die *niet* door de FUDOSI waren erkend.

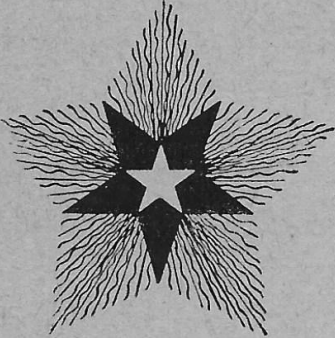
Zij stichtten de FUDOFSI.

In 1945 werd de FUDOSI door haar eigen leden ontbonden, met de uitdrukkelijke beslissing dat ze nooit meer zou worden heropgericht.

De FUDOFSI zou iets later worden gesloopt.

In ons volgend nummer gaan we verder met de activiteiten en realisaties van Frans Wittemans.

Christian Vandekerkhove

SCIENCES HERMÉTIQUES
ASTROLOGIE
HINDOUISME
RADIESTHÉSIE

LIVRES NEUFS & D'OCCASION

●

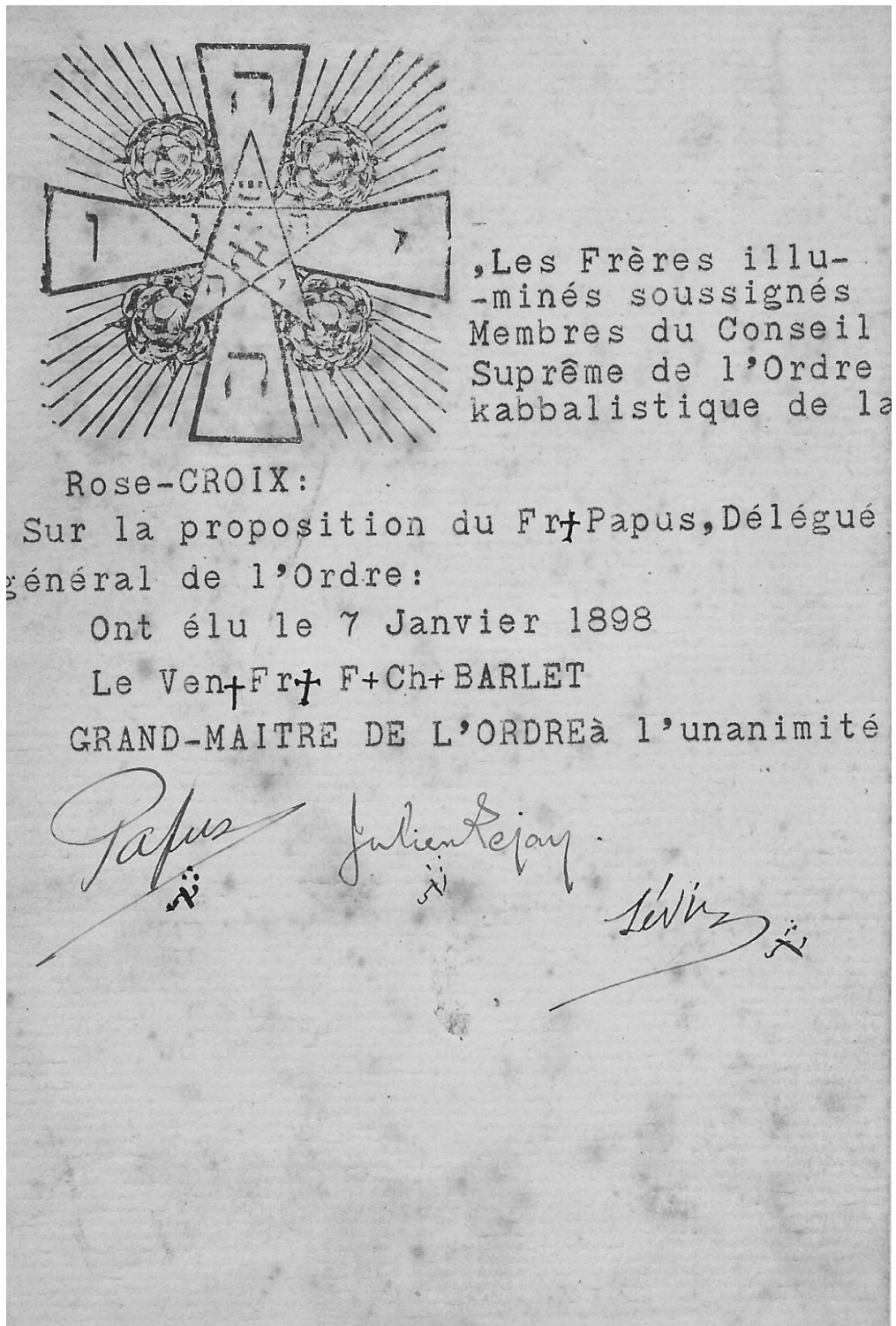
LIBRAIRIE EHLERS

68, Avenue Jean Volders
— BRUXELLES —
(PORTE DE HAL)

●

TÉL. : 37.24.15 — C. CH. P. . 2148.60 — REG. COMM. : 158.153
(Ancienne Librairie Maufra)

¹ Encausse, Dr. Philippe: Sciences occultes, ou 25 années d'occultisme occidental. Papus, sa vie, son œuvre, Paris, OCIA, 1949.

² L'Initiation, 1954, n°1.

³ Brief van Wittemans aan Encausse, dd. 23 mei 1954, met als briefhoofd het logo van de "Conseil Spirituel Mondial".

⁴ Wittemans, Mr. Fr.: Geschiedenis van de Orde der Rozekruisers, met een voorwoord van Dr. W.H. Denier van der Gon, Den Haag, Boucher, 1921.

Mission Statement van de Theosophical Society (Adyar)

To serve humanity by cultivating an ever-deepening understanding and realisation of the Ageless Wisdom, spiritual Self-transformation, and the Unity of all Life."

Missie van de Theosophical Society (Adyar)

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen van een zich steeds verdiepend inzicht in, en verwerkelijking van de tijdloze wijsheid, spirituele zelf-realisatie en de eenheid van alle leven.

Voor alle informatie omtrent de programma's van Loge Open Paradigma:

open.paradigma@gmail.com

Cesar Couto

Theosofische Orde van Dienst (TOS)

*'Een vereniging van hen die liefhebben
in dienst van al wat lijdt.'*

De bijzondere aard van de TOS

De vraag wordt wel eens gesteld: Waarom zou ik ervoor kiezen om deel te nemen aan de TOS in tegenstelling tot een reeds bestaande liefdadigheidsinstelling? De Engelse theosofische docent en auteur Geoffrey Farthing, die in 2004 overleed, zou naar alle waarschijnlijkheid antwoorden: "Inderdaad, waarom zou u ervoor kiezen om via de TOS te werken?" Geoffrey betwistte de hele raison d'être van de TOS in het licht van zijn overtuigingen over de aard en het doel van de Theosophical Society zoals Madame Blavatsky en de Mahatma's de organisatie oorspronkelijk hadden opgevat. Hij heeft de kwestie eens aangekaart bij de Internationale President van de TOS, als reactie op een 'On The Watch-Tower' artikel (The Theosophist, december 1994) waarin mevrouw Burnier de waarde van de TOS benadrukte als een voertuig voor de realisatie van eenheid.

Zowel dit 'Watch-Tower' artikel als Geoffrey's brief worden hier weergegeven, als een hulpmiddel bij het onderzoeken van de kwestie. Vervolgens geeft de internationale secretaris van de TOS enkele gedachten over deze kwestie.

Radha Burnier¹ in 'On the Watchtower':

De Bodhisattva's leggen een gelofte van mededogen af om anderen van pijn en lijden te verlossen. In De Stem van de Stilte, die de Bodhisattva traditie bepleit, wordt de discipel verteld:

Zult gij u onthouden van actie? Niet zo zal uw ziel haar vrijheid verkrijgen. Om het Nirvana te bereiken moet men Zelfkennis bereiken, en Zelfkennis is van liefdevolle daden het kind.

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat het basiswerk van de Theosofische Vereniging erin bestaat de mensheid te helpen de oorzaak van het lijden te ontdekken, die zich in de geest bevindt, en vervolgens te leren van dat lijden vrij te worden door de geest te reinigen. Opdat de geest zou ophouden de bron van problemen te zijn, moet het het centrum oplossen dat het zelf is, en dat het heeft gecreëerd. Dat zelf kan, zoals Krishnamurti opmerkte, het best waargenomen worden in relaties en in actie. Hij die zich van actie onthoudt, zoals De Stem van de Stilte duidelijk aangeeft, kan geen vrijheid verwerven, omdat hij geen middelen heeft om te leren over de ingewikkelde en subtiele manieren waarop het zelf werkt en in stand wordt gehouden.

Voor theosofen die, althans theoretisch, begrepen hebben dat eenheid de aard van het bestaan is, moet het dagelijks leven een proces zijn van toekijken hoe het zelf ingrijpt in relaties en verwarring en conflicten scheidt. Naarmate het vermogen tot zelfbewustzijn zich ontwikkelt, wordt het handelen zuiverder en meer waarlijk behulpzaam, omdat de barrière tussen het zelf en de 'ander' wordt geslecht.

***De ideale beloning
voor dienstbaarheid
is een verhoogde kracht
om lief te hebben en
daarom te dienen.***

G.S. Arundale

Onverschilligheid voor het lijden van anderen is een negatieve vorm van egocentrisme en een bewijs van de afwezigheid van zelfbewustzijn. Liefdevolle actie daarentegen laat zien dat er groei is in begrip, en een verzwakking van het zelf-zijn dat scheidt. Liefdevolle dienstbaarheid vergroot het vermogen van de geest om te weten.

De Theosofische Orde van Dienst werd in 1908 door Annie Besant opgericht opdat de som van de pijn in de wereld althans enigszins zou worden verminderd, en tegelijkertijd haar werkers te helpen om door hun

Radha Burnier
1923-2013

dienstbaarheid en de aandacht die zij besteden aan de kwaliteit van hun werk, te leren de geest te zuiveren. De Orde van Dienst heeft dus een tweeledig doel. Vanuit dit gezichtspunt is niet alleen het doen van het werk belangrijk, maar ook de manier waarop het werk wordt gedaan en de zuiverheid van het doel erachter. Het motto dat Annie Besant voor de orde koos is:

'Een vereniging van hen die liefhebben ten dienste van al wat lijdt'.

Er zijn vele daden van liefdadigheid die, van buitenaf gezien, edelmoedig en goed lijken, maar in feite heel anders zijn. Geld dat aan een bedelaar wordt gegeven om iemand van een last te verlossen, is nauwelijks een daad van filantropie te noemen. De Boeddha leerde daarom dat één pot voedsel die met liefde wordt gegeven waardevoller is dan honderd potten die zonder liefde worden gegeven.

Helaas beseffen niet genoeg leden van de Theosofische Vereniging dat de Orde van Dienst een prachtig middel is tot de realisatie van eenheid. Haar werk heeft de potentie om de werker te veredelen en tegelijkertijd de noodlijdenden te verlichten. Toen de Orde werd opgericht ontstonden er vele groepen (toen liga's genoemd) over de hele wereld. In de loop van deze vele jaren is er door de Orde enorm veel werk verricht, maar er zijn ook veel gebieden waar men zich niet bewust is van het belang van dit werk. Op enkele plaatsen is er zelfs sprake geweest van positieve ontmoediging, vanwege een misvatting dat niets de mensen mag afleiden van het hoofdwerk van de TS. Maar zoals Licht op het Pad zegt, de weg naar Wijsheid moet niet slechts langs één weg worden gezocht. Het hoofdwerk van de TS is en moet altijd zijn het bewerkstelligen van de innerlijke transformatie waarvan eerder sprake was. Maar het werk van het geven van onmiddellijke hulp aan hen die het nodig hebben, mag niet worden verwaarloosd. Zoals De Stem van de Stilte zegt:

Laat uw ziel gehoor geven aan elke kreet van pijn, zoals de lotus haar hart ontbloot om de morgenzon te drinken. Laat de felle zon niet één traan van pijn opdrogen voordat zij die zelf hebt weggeveegd van het oog van de lijder. Maar laat elke brandende menselijke traan op uw hart vallen en daar blijven, noch ooit worden weggeveegd, totdat de pijn die hem veroorzaakte is weggenomen.

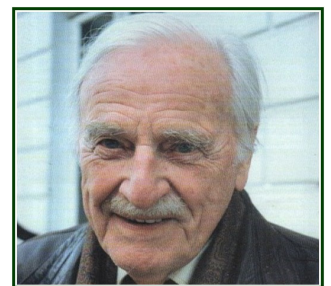
Er zijn talrijke manieren waarop wij allen kunnen helpen om de lichamelijke pijn en ontbering in de wereld te verminderen. TOS-groepen ontplooiën een breed scala van activiteiten, zoals het houden van genezingsdiensten, het verstrekken van gratis medicijnen en medische zorg, het steunen van weeskinderen, het verrichten van dierenwelzijnswerk, het bevorderen van vredescirkels, het helpen van gevangenen en het doneren aan goede doelen. Iedereen, zonder uitzondering, kan iets bijdragen - tijd, energie, geld, of op zijn minst goede wil...

Geoffrey Farthing² antwoordt:

Beste Radha,

Ik las je artikel 'On the Watch-Tower' in het december 1994 nummer van The Theosophist. Het stelt een kwestie aan de orde waarover de meningen zeker zeer uiteenlopen. Men kan niet alles betwisten wat je in je 'Watchtower' opmerkingen hebt gezet, noch veel van wat Annie Besant in haar artikel [in The Theosophist van maart 1908] heeft gezegd. Deze opmerkingen zijn echter alleen van toepassing op de leden van de Theosophical Society en wat dit lidmaatschap in hen zou moeten inboezemen. Zij rechtvaardigen geen afzonderlijke organisatie. Met betrekking tot Theosofie en de Theosofische Vereniging als bevordering van praktische en ethische Theosofie, citeer ik uit een brief uit 1888 van H.P.B. aan de Conventie van Amerikaanse Theosofen:

Velen die nog nooit van de Vereniging hebben gehoord, zijn Theosofen zonder het zelf te weten; want de essentie van de Theosofie is de volmaakte harmonie van het goddelijke met het menselijke in de mens, de aanpassing van zijn goddelijke kwaliteiten en aspiraties en hun heerschappij over de aardse of dierlijke hartstochten in hem. Vriendelijkheid, afwezigheid van elk slecht gevoel of egoïsme, naastenliefde, welwillendheid jegens alle wezens, en volmaakte rechtvaardigheid jegens anderen als jegens zichzelf, zijn de voornaamste kenmerken ervan. Hij die de Theosofie onderwijst, verkondigt het evangelie van goede wil en het omgekeerde hiervan is ook waar - hij die het evangelie van goede wil verkondigt, onderwijst de Theosofie.

Geoffrey Farthing
1909-2004

Verderop in de brief vervolgt H.P.B.:

Theosofen zijn noodzakelijkerwijs vrienden van alle bewegingen in de wereld, intellectueel of gewoon praktisch, voor de verbetering van de toestand van de mensheid. Wij zijn de vrienden van allen die strijden tegen dronkenschap, tegen wreedheid jegens dieren, tegen onrechtvaardigheid jegens vrouwen, tegen corruptie in de maatschappij of in de regering, hoewel wij ons niet met politiek bemoeien. Wij zijn de vrienden van hen die praktische liefdadigheid beoefenen, die trachten iets op te heffen van het enorme gewicht van de ellende die de armen verplettert. Maar, in onze hoedanigheid van Theosofen, kunnen wij ons niet bezighouden met een van deze grote werken in het bijzonder. Als individuen kunnen wij dat doen, maar als theosofen hebben wij een groter, belangrijker en veel moeilijker werk te doen...De functie van theosofen is om de harten en het begrip van de mensen te openen voor liefdadigheid, rechtvaardigheid en vrijgevigheid, eigenschappen die specifiek tot het menselijk koninkrijk behoren en die natuurlijk zijn voor de mens wanneer hij de kwaliteit van een menselijk wezen heeft ontwikkeld. De theosofie leert de dierlijke mens een menselijke mens te zijn en wanneer de mensen hebben geleerd te denken en te voelen zoals waarlijk menselijke wezens zouden moeten voelen en denken, zullen zij humaan handelen en zullen werken van liefdadigheid, rechtvaardigheid en vrijgevigheid spontaan door allen worden gedaan.

Dit is een zeer duidelijke verklaring van de idealen die voor ons als leden van de Theosofische Vereniging liggen. Degenen onder ons die ons lidmaatschap serieus nemen, moeten zich inspannen om naar deze doelen toe te werken.

***Wat jij bent, is de wereld.
En zonder jouw transformatie,
kan er geen transformatie zijn
van de wereld.***

J. Krishnamurti

Het moet echter opgemerkt worden dat, terwijl zij de breedst mogelijke praktische filantropie omvatten, de laatste paragraaf veel belangrijkere zaken aangeeft waar de Vereniging via haar leden de hand aan moet leggen. Het is in dit laatste dat het bezwaar tegen een afzonderlijke organisatie als de Theosofische Orde van Dienst ligt. In haar exclusieve aandacht voor prakti-

sche filantropie wordt deze laatste paragraaf geheel over het hoofd gezien. Er zijn afdelingen in de wereldmaatschappij waar de Theosofische Orde van Dienst zo vereenzelvigd is met de Theosofische Vereniging, dat haar werk een substituut is geworden voor de verbreiding van Theosofie en haar vitale boodschap. Dit is het ernstige bezwaar tegen een afzonderlijke organisatie, vooral omdat de oorspronkelijke organisatie binnen haar praktische programma alles bevat wat als het doel van de afzonderlijke organisatie, d.w.z. de Theosofische Orde van Dienst, wordt genoemd.

Veel leden van de Theosofische Orde van Dienst vervullen, terwijl zij duidelijk een liefdadigheidsbehoefte vervullen, in werkelijkheid het werk van talloze andere liefdadigheidsinstellingen. Er is geen specifiek theosofisch element in wat zij doen. Hun werk wordt in feite een substituut voor hun werk voor de eigenlijke doelstellingen van de Vereniging, namelijk de verspreiding van Theosofie en alle voordelen die daaruit zouden moeten voortvloeien. De Vereniging lijdt onder veel van dergelijke afleidingen van haar eigenlijke functie; de Theosofische Orde van Dienst is er slechts één van. Er zijn grotere en beter georganiseerde liefdadigheidsinstellingen waarvoor ieder lid van de Theosofische Vereniging volkomen vrij is om te werken. Het lijkt mij daarom dat er niet alleen geen enkele rechtvaardiging is voor deze aparte organisatie, maar dat het helpt om de aandacht af te leiden van de eigenlijke functie van de T.S.

Diana Dunningham Chapotin³ geeft commentaar:

Kunnen we, in het licht van Geoffrey's opmerkingen, zeggen dat de TOS (Theosofische Orde van Dienst) een geldige rol heeft? In een ideale wereld, een wereld waarin we allemaal op alle niveaus van ons bewustzijn, en niet alleen op intellectueel niveau, theosofie hebben geassimileerd, zouden we op natuurlijke en spontane wijze zorgdragen voor onze medepelgrims en hen van dienst zijn. Vanuit dit perspectief heeft Geoffrey volkomen gelijk: we zouden helemaal geen aparte organisatie nodig moeten hebben. Maar in de praktijk heeft de TOS, zo kan men stellen, in de loop der jaren zijn nut bewezen. In welk opzicht zou dat zo kunnen zijn?

Het voornaamste doel van de TOS is niet de verspreiding van Theosofie (hoewel gemakkelijk kan worden toegegeven dat de voornaamste activiteit van de TOS tegenwoordig een opvoedkundige is); in feite is haar voornaamste doel het vormen van een kern van universele broederschap, wat in wezen een geestelijke taak is die innerlijke transformatie vereist. Niemand betwist dat het een belangrijke taak van de Theosofen is om de kennis van de Theosofie te populariseren, maar dat wordt evenzeer gedaan door wie we zijn als door wat we weten. Is het mogelijk dat de TS in de loop der decennia een nogal overactief lager mentaal lichaam heeft ontwikkeld? De TOS, met haar nadruk op praktische Theosofie, heeft misschien geholpen om een evenwicht te bewaren.

Verder fungeert de TOS als een forum waar leden hun mening kunnen geven over zaken van algemeen belang en actie kunnen ondernemen zonder de TS als organisatie in te schakelen. Een van de redenen waarom Annie Besant de TOS oprichtte, was de controverse rond de TS als gevolg van het activisme van haar leden, met name de leiders. Sommige leden voelden zich meer op hun gemak met een onafhankelijke organisatorische focus voor hun inspanningen. De TOS is dan nuttig om de steun te bieden die een groep biedt, terwijl de neutraliteit van de TS en de vrijheid van denken van de leden behouden blijven.

Wat is de eigenlijke aard van het TOS-werk zoals het vandaag wordt uitgevoerd? De taak van de internationale secretaris is contact te houden met groepen over de hele wereld. Uit de binnengekomen informatie blijkt dat de TOS niet handelt zoals alle andere liefdadigheidsorganisaties en zich ook niet "uitsluitend bezighoudt met praktische filantropie". De leden zijn van mening dat hun werk een spirituele dimensie heeft. Naar eigen zeggen maken de leringen van eenheid, cyclische gebeurtenissen, polariteit, karma, enz. een belangrijk verschil in de manier waarop zij dienen. Zij troosten nabestaanden, verzorgen bejaarden, geven advies aan ouders die problemen hebben met hun kinderen, demonstreren tegen kernwapens, zetten recyclingsystemen op, leiden scholen, nemen deel aan genezingsgroepen, in de Ronde Tafel werken, de wreedheid van de fabriekslandbouw aan de kaak stellen, en nog veel meer, voelen zij zich over het algemeen deelgenoot van een transformeerd proces. Vraag hen waar de Theosofie is in wat zij doen en zij zullen bijna altijd antwoorden dat de Theosofie er de kern van is. Door TOS gepubliceerde verslagen, correspondentie en interviews lijken dit te bevestigen, nietwaar? Voor zover internationale TOS-functionarissen weten, zijn er geen secties in de Wereldvereniging 'waar de TOS zo vereenzelvigd is met de TS dat haar werk een substituuut is geworden voor de verbreiding van Theosofie en haar vitale boodschap'. In feite heeft de activiteit van de TOS op veel plaatsen veel goodwill van het publiek jegens de Theosofische Vereniging gegenereerd en mensen ertoe gebracht theosofische leringen te onderzoeken waarvan zij anders misschien nooit gehoord zouden hebben.

Overal waar afzonderlijke organisaties worden opgericht, bestaat natuurlijk het gevaar van conflicten. Er zijn gebieden in de theosofische wereld waar de TOS wordt tegengewerkt, hetzij omdat het wordt gezien als een afleiding van het echte werk, zoals Geoffrey aangeeft, hetzij omdat men denkt dat het werkers wegtrekt van de takken van de TS. Maar er zijn veel mensen werkzaam in de TOS die zich gewoon niet aangetrokken voelen tot bijeenkomsten van afdelingen. Zij voelen zich ongeschikt voor het geven van lezingen of voor intellectuele studie en toch begrijpen zij het brede beeld van spirituele evolutie en één menselijke familie en werken zij met plezier voor de TOS. Zij kiezen ervoor in de TOS te werken, zelfs terwijl zij werken voor Amnesty International, het Rode Kruis, een plaatselijk dierenasiel, enz.

Er is geen reden waarom TOS-groepen niet in partnerschap met de Loge zouden kunnen optreden. Dit is de manier waarop de TOS in sommige landen werkt. Ter ondersteuning van het Jaar van het

De T.S. Orde van Dienst streeft ernaar Theosofie praktisch te maken, zodat de som van menselijke ellende binnen en rond de gebieden van elke tak van onze vereniging zichtbaar zal worden verminderd. Zij zal trachten de door theosofische studie verkregen concepten te modelleren, voor hun aanpassing in nuttige vormen van het dagelijks leven [...] en het biedt een gemeenschappelijk werk aan allen die bereid zijn om volgens deze principes te handelen.

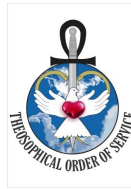
Annie Besant - The Theosophist, maart 1908

Gezin, het Jaar van de Verdraagzaamheid, enz. van de Verenigde Naties, werken de TS en de TOS soms samen in seminars, waarbij deze thema's worden verkend vanuit een theosofische perspectief. De TOS kan helpen om de maandelijkse programma's van de Loge te vullen, in plaats van "werkers weg te nemen". De publicaties van de TOS zijn niet alleen gericht aan TOS-leden, maar ook aan theosofen en vrienden van de theosofische beweging over de hele wereld. Zij verschaffen materiaal voor discussie in TS-afdelingen, alsmede ideeën voor individuele en groepsactie.

De voornaamste rol van de TOS is ongetwijfeld die van het helpen van studenten van de eeuwige wijsheid om wat zij verzamelen tot een kracht voor verandering in hun leven en in de hedendaagse samenleving te maken. *'Theosofie', zei een van de Mahatma's, 'niet slechts een verzameling morele waarheden vertegenwoordigen, een bundel metafysische ethiek, belichaamd in theoretische verhandelingen. Theosofie moet praktisch worden gemaakt: en daarom moet zij worden ontdaan van nutteloze uitweidingen, in de zin van vruchteloze oraties en mooie praatjes'.* De TOS vindt toch zeker wel een plaats in dit werk?

*Uit: Theosophical Order of Service
International Handbook - V3 17/04/2018*

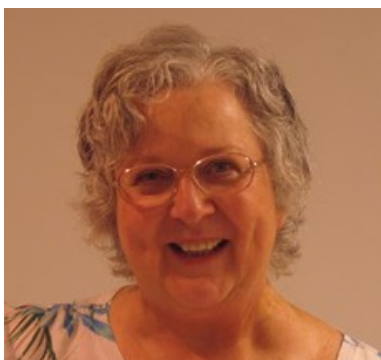
- 1 Radha Burnier (1923-2013): voormalig Internationaal Presidente, Theosofisch Orde van Dienst.
2. Geoffrey Farthing (1909-2004): voormalig Secretaris Generaal van de Theosophical Society (TS) in Engeland.
3. Diana Dunningham Chapotin: voormalig Internationaal Secretaris van de Theosofische Orde van Dienst.

"Welke daad van dienstbaarheid kan verstrekkender zijn dan het zorgvuldig reguleren van de kwaliteit van de gedachten die we denken en de emoties die we in onszelf aanmoedigen? Dit is de voortdurende bijdrage aan de stroom van het leven die door ons allen stroomt. Van moment tot moment kiezen wij de kwaliteit van ons aandeel. Zal het een vertroebelde stroom van verwarde emoties en gedachten zijn, of een verhelderde stroom van zegen?"

De Theosofische Orde van Dienst omarmt mensen van vele verschillende temperamenten en benaderingen ten opzichte van de kunst van het dienen. Als een integraal onderdeel van de Theosofische Vereniging biedt de TOS een plaats waar allen steun en inspiratie kunnen vinden in hun sociale actie als spirituele praktijk."

Tim Boyd, Internationaal President, Theosofische Orde van Dienst

Nancy Secrest
Internationaal Secretaris,
Theosofische Orde van Dienst

Theosofische Orde van Dienst

Vertegenwoordiger Belgische afdeling
Helmut Vandersmissen

Alle informatie is te vinden op de website:

<https://ts-belgium.be>

Email: tos@ts-belgium.be

GSM +32 473 820 806

